

การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้โรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง
The Development of Teachers' Learning Management Skill in the 21st Century
through the Professional Learning Community (PLC) at Wat Preak Nok-Eang School

ประภาพร ชนะจันะศักดิ์*

Prapaporn Chanajeenasak

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา 24000
Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000

*Corresponding author e-mail: prapachana26@gmail.com

ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ

Thipwimol Wangkaewhiran

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา 24000
Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000

พรทิพย์ อ้นเกษม

Pornthip Onkasem

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา 24000
Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000

ศรินทร์ มิชอบทอง

Sirinthorn Meekhobtong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา 24000
Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2560
(Received: May 20, 2020; Revised: August 31, 2020; Accepted, October 30, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง ก่อนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 2) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง อำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2561 มีจำนวนครูทั้งหมด 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการเข้าร่วมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย (2.1) แบบประเมินตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ (2.2) แบบประเมินตนเองด้านกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ (2.3) แบบประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการจัดประชุมกลุ่มเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง ระยะที่ 2 การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ระยะที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.13, S.D.=0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.50, S.D.=0.53) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.36, S.D.=0.26) ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.89, S.D.=0.28) และด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.83, S.D.=0.20) ตามลำดับ

2. ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง ประกอบด้วย 1) ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย อยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X}$ =4.94, S.D.=0.24) ด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.67, S.D.=0.49) ด้านทักษะการจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.53, S.D.=0.51) ด้านทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.38, S.D.=0.49) ด้านทักษะการสร้างหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=0.41) ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =3.93, S.D.=0.58) และด้านทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =3.92, S.D.=0.72) 2) กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนที้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.55, S.D.=0.36) และ 3) ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ประเด็นศึกษาความคิดเห็น ทักษะการสร้างหลักสูตร ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากขึ้น สามารถวิเคราะห์แยกแยะในรายละเอียดหลักสูตร กระบวนการสร้างรายวิชาที่เน้นมาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการสร้างรายวิชาเพิ่มเติม กระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ประเด็นทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของเด็ก ในด้านทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอน เทคนิคการสอน นอกจากนี้ ครูยังสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ ทักษะการประเมินการเรียนรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการวัดและประเมิน

คำสำคัญ: ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were 1) to study a condition concerning teachers' learning management before developing through the 21st Century learning management skill at Wat Preak Nok-Eang School, and 2) to develop the teachers' the 21st learning management skill through the professional learning community (PLC) at Wat Preak Nok-Eang School. The samples used in this research were comprised of six teachers teaching in the academic year 2018 at Wat Preak Nok-Eang School, Mueang District, Chachoengsao Province. The research instruments used in this study were 1) questionnaire for learning management condition, 2) assessment questionnaires for the 21st Century learning management skill after participating the professional learning community; they consisted of (2.1) assessment questionnaire for learning management (2.2) assessment questionnaire for the professional learning community (2.3) assessment questionnaire for the lesson-plan designing skill, and 3) semi-structured questionnaire for teachers' focus group on the development of teachers' the 21st learning management skill through the professional learning community. The data collection was classified into three stages: stage I: studying a condition of teachers' learning management at Wat Preak Nok-Eang School, stage II: developing the teachers' the 21st learning management skill through the professional learning community, and stage III: studying the results of the development of the teachers' the 21st learning management skill through the professional learning community. The data was statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation and content analysis. The result shown that:

1. For the condition of teachers' learning management at Wat Preak Nok-Eang School, it was in the moderate level ($\bar{X}$ =3.13, S.D.=0.37). When considering each side, it was found that the condition was in the moderate level. It was as followings: that of media and learning source was in the moderate level ($\bar{X}$ =3.50, S.D.=0.53), that of instructional activity was in a moderate level ($\bar{X}$ =3.36, S.D.=0.26), that of measurement and

assessment was in the moderate level ($\bar{X}$ =2.89, S.D.=0.28), and that of teachers was in the moderate level ($\bar{X}$ =2.83, S.D.=0.20) respectively.

2. The teachers' the 21st learning management skill through professional learning community for teachers at Wat Preak Nok-Eang School consisted of as follows: 1) For the 21st Learning Management skill, it was found that knowledge and understanding of the 21st learning management skill after participating the professional learning community of teachers at Wat Preak Nok-Eang School was in the high level ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.50). When considering each side, it was found as follows: personality development skill was in the highest level ($\bar{X}$ =4.94, S.D.=0.24), the classroom action research skill was at the highest level ($\bar{X}$ =4.67, S.D.=0.49), the classroom management skill was in the highest level ($\bar{X}$ =4.53, S.D.=0.51), the leaning assessment skill was at the highest level ($\bar{X}$ =4.38, S.D.=0.49), the curriculum designing skill was in the high level ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=0.41), the child-centered instructional management skill was at the high level ($\bar{X}$ =3.93, S.D.=0.58), and the classroom-innovation applying skill was at the high level ($\bar{X}$ =3.92, S.D.=0.72); 2) for the professional learning community, it was found that the knowledge and understanding of the professional learning community of teachers at Wat Preak Nok-Eang School was in the highest level ($\bar{X}$ =4.55, S.D.=0.36) and; 3) the overall of teachers' lesson plan designing skill was in the high level. The results of the interview showed that the teachers' opinion towards the development of the 21st Century learning management skill through the professional learning community; i.e. opinion and curriculum designing skill, knowledge and understanding on the basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008); had been increased. By this, teachers were able to analyse the curriculum details, the subject designing process focused on learning standard, the additional subject designing process, and the local designing curriculum process. For the child-centred learning management, the teachers were able to manage appropriately their classrooms in response to students' ability, interest, aptitude, and potential. For the classroom innovation application, the teachers knew and understood the teaching method and techniques. Moreover, teachers could design the lesson plans focused learning innovation, developed their learning assessment skill and understood the measurement and assessment instruments.

Keywords: The 21st Learning Management skills, Professional Learning Community

ความเป็นมา

สภาพสังคมยุคปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยกระดับการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ สามารถแสวงหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา ซึ่งผู้สอนจะต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการเรียนการสอน ผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีทักษะที่สำคัญ เมื่อผู้สอนคือบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมี

ทักษะที่จำเป็นจึงต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้สอนควรมีทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ ดังที่ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาวี ยินดีสุข (2561) กล่าวถึง ทักษะของผู้สอนจะต้องประกอบด้วย ทักษะการสร้างหลักสูตร ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ทักษะการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ทักษะการประเมินการเรียนรู้ ทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทักษะการจัดการชั้นเรียนและทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2558) และ สุคนธ์ สีนธพานนท์ (2558) ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับครูในยุคศตวรรษ

ที่ 21 ครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคแห่งการเรียนรู้ ต้องได้รับการพัฒนาทักษะโดยการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นทักษะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้รู้จักการสร้างสรรค์ร่วมกันวางแผน รู้จักแยกแยะ รู้จักประยุกต์ วิจัยค้นคว้า สร้างผลงานวางแผนและประมวลผลเป็น โดยครูควรมีคุณลักษณะสำคัญประกอบด้วย การสร้างและบูรณาการความรู้ ความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ รู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้สามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการศึกษาได้หลากหลาย และมีความเหมาะสม มีทักษะการสอนให้ผู้เรียนเติบโตเต็มตามศักยภาพ สร้างผลงานใหม่ๆ และมีความเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการสอน การพัฒนาวิชาชีพของผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงานหลักสูตรและการเรียนการสอน จึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนาผู้สอนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดจากการรวมตัว รวมใจ รวมพลังร่วมมือของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลให้เกิดผลดีมีคุณภาพในยุคศตวรรษที่ 21 ดังที่ เซอจีโอวานนี (Sergiovanni, 1994) กล่าวว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนหรืองานวิชาการโรงเรียน และฮอร์ด (Hord, 1997) ได้ให้แนวคิดว่าเป็นการดึงผู้ที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติสัมพันธ์กันเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งกันและกันเมื่อความรู้ดังกล่าวได้รับการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกับเพื่อนจะเกิดความรู้และความเชี่ยวชาญหลายเท่าตัวและสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดันโดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก กอปรกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีบทบาทในการผลิตและพัฒนาครูเพื่อให้ได้ครูที่มีประสิทธิภาพให้อยู่ใน

มาตรฐานวิชาชีพให้สมกับเป็น “ครูเก่ง ครูดี และมีความสุขในการสอน” ซึ่งจะต้องผลิตครูให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ต้องมีความรู้แท้ในเนื้อหาวิชาความสามารถที่ปฏิบัติได้ คือ ต้องเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณครองคน ครองงาน และยังคงทำหน้าที่บริการชุมชนทางวิชาการให้กับคณะครูอาจารย์ องค์กรในท้องถิ่น เพื่อการประสานงานร่วมกันที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งอันเป็นรากฐานการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ, 2555)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้เล็งเห็นความสำคัญด้านการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ สำหรับครูในโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งหมด 13 โรงเรียน ซึ่งทุกโรงเรียนยังประสบปัญหาในเรื่องคุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่และทุกโรงเรียนมีบริบทแตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยงซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดสอนระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา โรงเรียนได้กำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

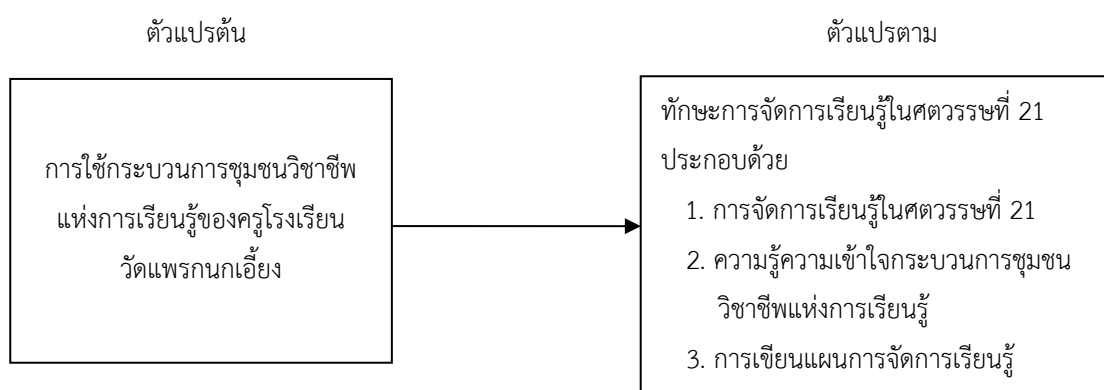
นอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูลการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง พบว่าด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีจุดเด่น คือ ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มเวลาและความสามารถครูมีจุดที่ควรพัฒนาคือครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำเสนอ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมเหตุสมผล มีทักษะในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และจากการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของ

โรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยงพบว่า กระบวนการชุมชนวิชาชีพ
แห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง
ร่วมมือจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียน
วัดแพรกนกเอี้ยง ก่อนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ
ที่ 21 ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรเป็นครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งหมด 13 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณ โรงเรียนบ้านบางแก้ว โรงเรียนวัดเทพนิมิต โรงเรียนบ้านคลองเจ้า โรงเรียนสุเหร่าหลวงแพ่ง โรงเรียนบ้านแขวงกลั่น โรงเรียนบ้านเกาะดอน โรงเรียนตลาดเปร็ง โรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง โรงเรียนวัดจรเข้น้อย โรงเรียนวัดนิโครธาราม โรงเรียนวัดสมานรัตนาราม และโรงเรียนวัดเกาะจันทาราม

1.2. กลุ่มตัวอย่างคือครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนครูทั้งหมด 6 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้
2.2. แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการเข้าร่วมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย แบบประเมินตนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบบประเมินตนเอง ด้านกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้และแบบประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.3. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการจัดประชุมกลุ่มเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ โดยเครื่องมือแต่ละชนิดตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดย

หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเป้าหมายของการประเมินและกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อหาระดับคะแนนคุณภาพที่ได้โดยแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นนักศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยวิธีหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่คำนวณจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปพบว่าได้แบบสอบถามมีความชัดเจนของการใช้ภาษาและมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2. แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการเข้าร่วมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยนำแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมิน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบประเมินที่สร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00

2.2 แบบประเมินตนเองด้านกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ โดยนำผลการพิจารณาที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมิน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเหมาะสมของแบบประเมินโดยหาค่าเฉลี่ยซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อหาระดับคะแนนคุณภาพที่ได้โดยแปลผล ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบประเมินที่สร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00

2.3 แบบประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากศึกษาและสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ 5) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 6) การจัดการ

ชั้นเรียน 7) การพัฒนาลักษณะนิสัย แล้วจึงนำแบบประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเหมาะสมของแบบประเมินโดยหาค่าเฉลี่ยซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00

3. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเป้าหมายของการประเมิน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้สัมภาษณ์ผู้ครุผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นนักศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของการใช้ภาษา ซึ่งพบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความชัดเจนดี ไม่พบปัญหาใดๆ ในการตอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง ดำเนินการระหว่างเดือนกันยายน ถึงตุลาคม พ.ศ. 2561 โดยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ โดยการลงพื้นที่ วิเคราะห์เอกสาร ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้

ระยะที่ 2 การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2561 โดยมีการจัดสนทนากลุ่มสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน หลังจากนั้นดำเนินการตามกระบวนการการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้และใช้แบบบันทึกข้อมูลกับครูผู้สอนเพื่อบันทึกข้อมูล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขึ้นดำเนินงาน

(Do) และขั้นที่ 3 ขั้นอภิปรายสะท้อนผล (See) แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรม ดังนี้ ขั้นที่ 1วางแผน (Plan) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ภายใต้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความรู้ความเข้าใจ กำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แนวทางแก้ไข สร้างและนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้และสะท้อนผล ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินงาน (Do) มีกิจกรรมดังนี้ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูผู้ร่วมวางแผน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ร่วมสังเกตการณ์ในชั้นเรียน และขั้นที่ 3 ขั้นอภิปรายสะท้อนผล (See) มีกิจกรรมดังนี้ ครูผู้สอน ครูผู้ร่วมวางแผน ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ร่วมสะท้อนผล การจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปวางแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชน

วิชาชีพแห่งการเรียนรู้ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม ถึงเมษายน พ.ศ. 2562 โดยการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งครูผู้สอนทำแบบประเมินเพื่อประเมินตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมิน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง

ตาราง 1 สภาพการจัดการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ประเด็นความคิดเห็น	n = 6		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านครูผู้สอน	2.83	0.20	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนรวมเฉลี่ย	3.36	0.26	ปานกลาง
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.50	0.53	ปานกลาง
ด้านการวัดและประเมินผล	2.89	0.28	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.13	0.37	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.36 ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.89 และด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.83 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง หลังการใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ โดยประเมินจากแบบประเมินตนเองของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง จำนวน 6 คน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 2 ผลการศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ประเด็นความคิดเห็น	n = 6		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ทักษะการสร้างหลักสูตร	3.98	0.41	มาก
ทักษะการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.93	0.58	มาก
ทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.92	0.72	มาก
ทักษะการประเมินผลการเรียนรู้	4.38	0.49	มาก
ทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.67	0.49	มากที่สุด
ทักษะการจัดการชั้นเรียน	4.53	0.51	มากที่สุด
ทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย	4.94	0.24	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.33	0.50	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ทักษะ

การจัดการชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ทักษะการสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ทักษะการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ

ตาราง 3 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง

ประเด็นความคิดเห็น	n = 6		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. เข้าใจหลักการของชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้	4.33	0.52	มาก
2. เข้าใจกระบวนการของชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้	4.83	0.41	มากที่สุด
3. รู้ เข้าใจ องค์ประกอบของชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้	4.50	0.55	มาก
4. รู้ เข้าใจ บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. รู้ เข้าใจ บทบาทหน้าที่ครูผู้ร่วมวางแผน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. สามารถวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไข และเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา	4.50	0.55	มาก
7. สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการแก้ปัญหา วิธีการ/นวัตกรรม	4.00	0.00	มาก
8. สามารถปฏิบัติการสอนและสังเกตการณ์ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการแก้ปัญหา วิธีการ/นวัตกรรมไปใช้กับผู้เรียน	4.50	0.55	มาก
9. สามารถสะท้อนผลความคิด การนำรูปแบบ/วิธีการ ในการนำไปแก้ปัญหา และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา	4.33	0.52	มาก
10. สามารถถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติ	4.50	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.55	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัด

แพรงนกเอี้ยง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36

ตาราง 4 ผลการประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

คนที่	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ประเมินได้	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
1	120	114	ดีมาก	ผ่าน
2	120	116	ดีมาก	ผ่าน
3	120	97	ดีมาก	ผ่าน
4	120	115	ดีมาก	ผ่าน
5	120	118	ดีมาก	ผ่าน
6	120	107	ดีมาก	ผ่าน
คะแนนเฉลี่ย		111	ดีมาก	ผ่าน

จากตาราง 4 พบว่า ผลการประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ หลังการใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ โดยประเมินจากแผนการจัดการของครูโรงเรียนวัดแพรงนกเอี้ยง จำนวน 6 คน อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 111 คะแนน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้

ประเด็นที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนการสะท้อนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 หลังเข้าร่วมกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สรุปผลได้ ดังนี้

1. ทักษะการสร้างหลักสูตร ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากขึ้น สามารถวิเคราะห์ แยกแยะในรายละเอียดหลักสูตร สามารถวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับรายวิชากระบวนการสร้างรายวิชาที่เน้นมาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการสร้างรายวิชาการวิชาเพิ่มเติม กระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น อีกทั้งครูยังสามารถนำรายวิชาที่สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ สร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และสามารถจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า

2. ทักษะการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีแนวการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง สามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของเด็ก จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์

3. ทักษะการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนต่างๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน เทคนิคการสอน และสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรมการเรียนรู้ได้

4. ทักษะการประเมินการเรียนรู้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมิน เครื่องมือการวัดและประเมินสามารถออกแบบเครื่องมือการวัดและประเมินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ การประเมินผลเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ กระบวนการ และคุณลักษณะ

5. ทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยระดับต่างๆ และใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

6. ทักษะการจัดการชั้นเรียน ครูใช้กระบวนการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การสร้างบรรยากาศห้องเรียนที่สะอาด ครูมีบุคลิกภาพที่ดี พูดจาไพเราะ

เป็นกัลยาณมิตร เน้นการจัดการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ และผู้เรียนมีการทำงานเป็นกลุ่มร่วมมือ

7. ทักษะการพัฒนาลักษณะนิสัย ครูจัดการ ชั้นเรียนโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดีและรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

ประเด็นที่ 2 การสะท้อนความรู้ความเข้าใจ กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ ครูผู้สอน ครูผู้ร่วมวางแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุ แนวทางการแก้ไข และเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับ ผู้เรียน สามารถสะท้อนผลความคิดรวมถึงเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนา และถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติได้

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพ แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการจัดการ เรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง พบว่า ครูผู้สอนยังมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคนิค วิธีการ กิจกรรมการเรียนรู้อันพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และการบูรณาการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ในรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีความต้องการพัฒนากระบวนการชุมชนวิชาชีพ แห่งการเรียนรู้ จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ Lesson study ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเลวิสและคณะ (Lewis, Perry, & Murata, 2003) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นนวัตกรรมในการ พัฒนาศาสตร์ครูที่ได้รับการพัฒนาและได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนอีกวิธีหนึ่ง เพราะมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เป็นแนวทางที่ช่วยให้ครู ได้ปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเอง อีกทั้งการพัฒนา

บทเรียนร่วมกันยังเน้นที่ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ดังนั้นการนำแนวทางนี้มาใช้ในการสอนไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีการสอน หรือสื่อการสอนย่อมทำให้เกิดผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอดัมส์ จอร์จ (2560) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความคิดเห็น ต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็น รายด้านทั้ง พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการ ความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านองค์กร ด้านการ เรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี

2. ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลัง การใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครู โรงเรียนวัดแพรกนกเอี้ยง กล่าวคือ

2.1 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ใน ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.50 ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนมีความรู้ความ เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างชัดเจน ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งปรับเปลี่ยน บทบาทและพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน เช่น ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไปในยุคเทคโนโลยี การนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามา ช่วยในการจัดการเรียนการสอน การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การ เรียนรู้ และการออกแบบการวัดและประเมินผลที่มีความ หลากหลายมีความเหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสภาพแวดล้อมครูจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ต่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของบริติช เคานซิล (British Council, 2011) ได้นำเสนอไว้ ว่าการจัดการเรียนรู้ของครูด้านเนื้อหาและการสอน การมี ความคิดสร้างสรรค์ในบทเรียนและการออกแบบการ วางแผนการจัดการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงบทเรียนและการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้นั้นครูต้องมีการวางแผน การจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเฉพาะ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องมีความชัดเจน

ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครูต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของคิเรียโค (Kyriacou, 2007) ได้นำเสนอว่าครูต้องมีแผนการสอนที่มีเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ชัดเจนมีเนื้อหา วิธีการสอนและโครงสร้างของบทเรียนเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนรู้และสอดคล้องกับแนวคิดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซ่านาญ โสตา (2558) ได้วิจัย เรื่องการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้บันได 5 ขั้น (Big Five Learning) 5 ในการพัฒนาคุณภาพทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรูปแบบ กระบวนการที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน มีสื่อ การเรียนรู้ต่างๆ มีกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของนักศึกษา

2.2 ความรู้ความเข้าใจกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดแพรงนกเอี้ยงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยและครูผู้สอนได้ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเชิงวิชาการโดยการสร้างบรรยากาศให้เกิดการร่วมมือร่วมพลัง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกจากการปฏิบัติและสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทในการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ผู้สอนมีความมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ให้กับสมาชิกกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ มีการยอมรับในความแตกต่าง

เปิดใจที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดแพรงนกเอี้ยงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้สอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ ซึ่งนำไปสู่การเกิดวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย เป็นรูปแบบของระบบที่คลี่คลายแบบเปิด (Loosely coupled) ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบมุ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 บนฐานงานจริงร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไคเซอร์ (Kaiser, 2000) ได้ศึกษาเรื่องแบบแผนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีการทดลองตัวแปรขององค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงผลักดันในองค์การ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาวะผู้นำ วัฒนธรรม พันธกิจและยุทธศาสตร์ การดำเนินการโครงสร้างองค์การ บรรยากาศในการทำงาน ระบบองค์การ การจูงใจ การเรียนรู้ นวัตกรรมและขอบเขตการเรียนรู้ภายนอก ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำ วัฒนธรรม พันธกิจและยุทธศาสตร์ และโครงสร้างองค์การในขณะดำเนินการจัดการบรรยากาศในการทำงาน

2.3 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับงานวิจัย จิตณรงค์ เอี่ยมสำอาง (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครู พณิชยกรรม ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพณิชยกรรมอยู่ในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ โดยก่อนนำไปใช้ควรมีการประชุมชี้แจงให้กับครูผู้สอนทราบพร้อมสร้างความตระหนักและความเข้าใจว่าการกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้คืออะไรเพราะอะไรจึงต้องใช้และประโยชน์ที่ครูผู้สอนจะได้รับ

1.2 ควรสร้างเครือข่ายกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ควรได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมให้ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง ผู้บริหาร และครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ โดยก่อนนำไปใช้ควรมีการประชุมชี้แจงให้กับครูผู้สอนทราบพร้อมสร้างความตระหนักและความเข้าใจว่าการกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้คืออะไร ทำไมต้องใช้ และประโยชน์ที่ครูผู้สอนจะได้รับ

2. สร้างเครือข่ายกระบวนการชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ควรได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จิตนรงค์ เอี่ยมสำอาง. (2555). *การพัฒนารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพณิชยกรรม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชำนาญ โสตา. (2558). *การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ* (รายงานการวิจัย). ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ. (2555). *การยกระดับคุณภาพโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างคุณภาพบัณฑิตครูยุคใหม่*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2558). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ดุสิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุนทร สีนธานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควินด์.
- อุดมรัตน์ จรัสศรี. (2560). *การศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(3), 236-237.

- British Council. (2011). *Teaching Skills Inspiring teaching excellence*. Retrieved from https://www.britishcouncil.fr/sites/default/files/bc_teaching_skills.pdf.
- Hord, S. M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Inquiry and Improvement*. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED410659.pdf>
- Kaiser, S., M. (2000). *Mapping the Learning Organization: Exploring a Model of Organizational Learning*. (Doctoral dissertation). Retrieved from https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_disstheses/7203/
- Kyriacou, C. (2007). *Essential Teaching Skills*. United Kingdom: Nelson Thornes.
- Lewis, C.; Perry, R., & Murata, A. (2003). *Lesson Study and Teachers's knowledge Development: Collaborative Critique of a Research Model and Methods*. Paper Presented at The Annual Meeting of The American Educational Research Association, Chicago, IL.
- Sergiovanni, T. (1994). *Building Community in Schools*. San Francisco, CA: Jossey Bass.